

Історія Загальної Декларації Прав Людини

навчальний посібник Київської
школи прав людини та демократії

*Усі люди народжуються
вільними і рівними
у своїй гідності
та правах*

(ст. 1 Загальної декларації прав людини)

Центр
Громадянських
Свобод

Київська
Школа
Прав
Людини

MINISTRY OF
FOREIGN AFFAIRS
OF DENMARK
Danida

Empowered lives.
Resilient nations.

ЗАГАЛЬНА ДЕКЛАРАЦІЯ ПРАВ ЛЮДИНИ

ПРЕАМБУЛА

БЕРУЧІ ДО УВАГИ, що визнання гідності, яка властива всім людям, лежить в основі свободи, справедливості та загальної миру;

БЕРУЧІ ДО УВАГИ, що незнання і неслухняння правами людини призвело до варварських актів, які обурюють совість людства, і що створення такого світу, в якому люди будуть мати свободу слова і переконань і будуть вільні від страху і нужди, проголошено як високе прагнення людей;

БЕРУЧІ ДО УВАГИ, що необхідно, щоб права людини охоронялися силою закону з метою забезпечення того, щоб людина не була змушена вдаватися як до останнього засобу до позбавлення провини неправий і злобистий;

БЕРУЧІ ДО УВАГИ, що необхідно сприяти розв'язанню дружніх відносин між народами;

БЕРУЧІ ДО УВАГИ, що народи Об'єднаних Націй підтвердили в Статуті (985-ого) свою віру в основні права людини, в єдиність і цінність людської особи і в ринорівність та євність і жінок на євринні сприйняті соціальну прогресиві і на злішення умов життя при більшій свободі;

СТАТТЯ 1 Всі люди народжуються вільними і рівними у своїй гідності та правах. Вони наділені розумом і совістю і повинні діяти у відношенні один до одного в дусі братерства.

СТАТТЯ 2 Кожна людина повинна мати всі права і всі свободи, проголошені в цій Декларації, незалежно від раси, кольору шкіри, статі, мови, релігії, політичних або інших переконань, національного чи соціального походження, майнового, станового або іншого становища. Крім того, не повинно проводитися ніякого розрізнення на основі політичного, правового або міжнародного статусу країни або території, до якої людина належить, незалежно від того, чи є ця територія незалежно, підпорядковано, несамоуправляючою або як будь-якша обмежено у своєму суверенітеті.

СТАТТЯ 3 Кожна людина має право на життя, на свободу і на особисту недоторканість.

СТАТТЯ 4 Ніхто не повинен бути в рабстві або у підневільному стані рабства і работоргівля забороняється в усіх їх видах.

СТАТТЯ 5 Ніхто не повинен зазнавати тортур, або жорстокого, людського, або такого, що принижує його гідність, поводження і покарання.

СТАТТЯ 6 Кожна людина, де б вона не перебувала, має право на визнання її правосуб'єктності.

СТАТТЯ 7 Всі люди рівні перед законом і мають право, без будь-якої різниці, на рівній їй захист законом. Усі люди мають право на рівний захист від якої б то не було дискримінації, що порушує цю Декларацію, і від якої б то не було підпорядкування, до такої дискримінації.

СТАТТЯ 8 Кожна людина має право на ефективне поновлення у правах конкретними національними судами в разі порушення її основних прав, наданих їй конституцією або законом.

СТАТТЯ 9 Ніхто не може зазнавати безпідставного арешту, затримання або вигнання.

СТАТТЯ 10 Кожна людина, для визначення її прав і обов'язків і для встановлення об'єктивності пред'явленої їй кримінального обвинувачення, має право, на основі повної рівності, на те, щоб її справа була розглянута прилюдно і з додержанням усіх форм справедливості незалежної і безсторонньої судами.

СТАТТЯ 11 1. Кожна людина, обвинувачена у вчиненні злочину, має право на рівняно добути, поки її винність не буде встановлена в законному порядку шляхом прилюдного судового розгляду, при якому їй забезпечують усі можливості для захисту.
2. Ніхто не може бути засуджений за злочин на підставі вчинення будь-якого злочину або за бездіяльність, які під час їх вчинення не становили злочину за національними законами або за міжнародним правом. Не може також накладатися покарання тяжче від того, яке могло бути застосовано на час вчинення злочину.

СТАТТЯ 12 Ніхто не може зазнавати безпідставного втручання у його особисте і сімейне життя, безпідставного посягання на недоторканість його життя, таємницю його кореспонденції або на його честь і репутацію. Кожна людина має право на захист закону від такого втручання або таких посягань.

СТАТТЯ 13 Кожна людина має право вільно пересуватися і обирати собі місце проживання у межах кожної держави.

2. Кожна людина має право покинути будь-яку країну, включачи її свою власну, і повернутися у свою країну.

СТАТТЯ 14 Кожна людина має право шукати притулку в інших країнах і користуватися ним притулком. Це право не може бути використане в разі переслідування, яке в дійсності ґрунтується на вчиненні неополітичного злочину або діяння, що суперечить цілям і принципам Організації Об'єднаних Націй.

СТАТТЯ 15 1. Кожна людина має право на громадянство.
2. Ніхто не може бути позбавлений громадянства або права змінити своє громадянство.

СТАТТЯ 16 1. Чоловіки і жінки, які досягли повноліття, мають право без будь-яких обмежень на ознакочування цивільного шлюбу. Це право не може бути використане в разі подружжя, яке в дійсності ґрунтується на вчиненні неополітичного злочину або діяння, що суперечить цілям і принципам Організації Об'єднаних Націй.

СТАТТЯ 17 1. Кожна людина має право володіти майном як одноособово, так і разом з іншими.
2. Ніхто не може бути позбавлений свого майна.

СТАТТЯ 18 Кожна людина має право на свободу думки, совісті і релігії, право включачи свободу здійснювати свою релігію або переконання і свободу сповідувати свою релігію або переконання як одноособово і разом з іншими, прилюдно або приватно, в порядку і умов, богослужіння і виконання релігійних та ритуальних обрядів.

СТАТТЯ 19 Кожна людина має право на свободу переконань і на вільне їх виявлення; це право включачи свободу безперешкодно дотримуватися своїх переконань та свободу шукати, одержувати і поширювати інформацію та ідеї будь-якими засобами і незалежно від державних кордонів.

СТАТТЯ 20 1. Кожна людина має право на свободу мирних зборів і асоціацій.
2. Ніхто не може бути примушений вступати до будь-якої асоціації.

СТАТТЯ 21 1. Кожна людина має право брати участь у управлінні своєю країною безпосередньо або через вільнообраних представників.
2. Кожна людина має право рівного доступу до державної служби в своїй країні.

СТАТТЯ 22 Кожна людина, як член суспільства, має право на соціальне забезпечення і на здійснення необхідних для підтримання її гідності і для вільного розвитку її особи прав у економічній, соціальній і культурній галузях за допомогою національних зусиль і міжнародного співробітництва та відповідної до структури і ресурсів кожної держави.

СТАТТЯ 23 1. Кожна людина має право на працю, на вільний вибір роботи, справедливі і сприятливі умови праці та на захист від безробіття.
2. Кожна людина, без будь-якої дискримінації, має право на рівну оплату за рівну працю.

СТАТТЯ 24 Кожна людина має право на відпочинок і вільний вибір професії, науки, мистецтва, літератури або художніх праць, автором яких вона є.

СТАТТЯ 25 1. Кожна людина має право на соціальні і міжнародні порядки, при якому праця, справедливі і виконання релігійних та ритуальних обрядів.

СТАТТЯ 26 1. Кожна людина має право на освіту. Освіта повинна бути безплатною, хоча б початковою і загальною. Початкова освіта повинна бути обов'язковою. Технічна і професійна освіта повинна бути загальнодоступною, а вища освіта повинна бути однаково доступною для всіх на основі здібностей кожного.
2. Освіта повинна бути спрямована на повний розвиток людської особи і здійснення поваги до прав людини і основних свобод. Освіта повинна сприяти взаєморозумінню, терпимості і дружбі між усіма народами, расовими або релігійними групами і повинна сприяти діяльності Організації Об'єднаних Націй по підтриманню миру.

СТАТТЯ 27 1. Кожна людина має право вільно брати участь у культурному житті суспільства, втішатися місцевостями, брати участь у науковому прогресі і користуватися його благами.
2. Кожна людина має право на захист її моральних і матеріальних інтересів, що є результатом наукових, літературних або художніх праць, автором яких вона є.

СТАТТЯ 28 Кожна людина має право на соціальні і міжнародні порядки, при якому праця, справедливі і виконання релігійних та ритуальних обрядів.

СТАТТЯ 29 1. Кожна людина має обов'язок перед суспільством, у якому тільки їй можливий вільний і повний розвиток її особи.
2. При здійсненні своїх прав і свобод кожна людина повинна зважати тільки таких обмежень, які встановлені законом виключно з метою забезпечення належного виконання її поваги прав і свобод інших та забезпечення справедливих умов моралі, громадського порядку і загальної добробуту в демократичному суспільстві.

СТАТТЯ 30 Ніщо з цієї Декларації не може бути використано для того, щоб обмежити свободу людини, якщо це не виключено в законі, прийнятому суверенною владою держави, яка є членом Організації Об'єднаних Націй.

БЕРУЧІ ДО УВАГИ, що держави-члени зобов'язалися сприяти співробітництву з Організацією Об'єднаних Націй загальній повазі і додержанню прав людини і основних свобод;

БЕРУЧІ ДО УВАГИ, що загальне розуміння характеру цих прав і свобод має величезне значення для повного виконання цього зобов'язання;

Генеральна Асамблея проголошує цю

Загальну декларацію прав людини як заповідь, до виконання якої повинні прагнути всі народи і всі держави з тим, щоб кожна людина і кожний орган суспільства, завжди маючи на увазі цю Декларацію, прагнули шляхом освіти сприяти поважанню цих прав і свобод і забезпеченню, шляхом національних і міжнародних прогресивних заходів, загальному і ефективного виконання і здійснення їх як серед народів держав-членів Організації, так і серед народів територій, що перебувають під її юрисдикцією.

Генеральна Асамблея ООН у грудні 1948 року прийняла і проголосила Загальну декларацію прав людини.

(Док. ООН/PES/217 A)

48

країн підтримали

8

утримались

10 грудня

День прав людини

Білоруська РСР, Чехословаччина, Польща, Українська РСР, Радянський Союз, Югославія, Південна Африка та Саудівська Аравія.

Після завершення Другої Світової Війни, коли створювалась Організація Об'єднаних Націй, члени світового співтовариства висловили прагнення не допустити більше звірств як ті, що відбулися в ході цієї війни. З цієї ціллю і була розроблена та прийнята Загальна декларація прав людини як вираження невід'ємних прав, які мають усі люди. З болючого досвіду війни виникло розуміння, що **права людини — основа демократичного правового суспільства.**

«Міжнародне право Прав Людини дійсно стає щитом між державами та людьми, що живуть у них», — наголошує

Верховний комісар ООН з прав людини Зейд Раад аль-Хусейн.

Світові лідери вирішили доповнити Статут ООН документом, що **гарантує права кожної людини завжди та всюди** — він пізніше і став Загальною декларацією прав людини, що розглядалася на першій сесії Генеральної Асамблеї в 1946 році.

18

членів різних національностей та політичних поглядів

Декларація була розроблена Комісією з прав людини, яку очолила відома правозахисниця та делегат ООН від США Елеонора Рузвельт. Комісія складалася з 18 членів різних національностей та політичних поглядів, тому що, як передбачалося, **членство в комісії мало представляти все людство.**

Елеонора Рузвельт голосно назвала Декларацію **«Великою хартією вольностей для всього людства».**

Отже, перший проект Декларації було запропоновано у вересні 1948 року, до того ж у підготовці остаточного проекту брало участь більше **50** держав-членів.

50

держав-країн брали участь у підготовці

85

засідань

1400

голосунів

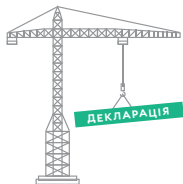
ІСТОРІЯ

РОЗВИТОК

СУЧАСНИЙ ЕТАП

ЦІЛІ ДЕКЛАРАЦІЇ

ІСТОРІЯ

У СРСР, починаючи з 1977 року, правозахисники в День прав людини проводили на Пушкінській площі в Москві так званий «Мітинг мовчання». У Радянському Союзі текст Загальної декларації довгі роки вважався «антирадянською» літературою, а офіційно оприлюднений був лише у роки «перебудови».

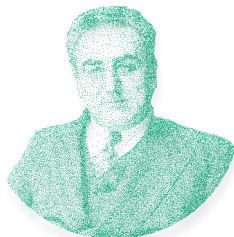

«Міжнародний документ першої важливості», — ліванський філософ і дипломат Чарльз Малік

У 1966 році Генеральна Асамблея ООН ухвалила Міжнародний пакт про громадянські й політичні права та Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права. Понад сто країн світу ратифікували ці акти 1973 року. У їх число входила й Україна.

понад **100** країн ратифікували

верховенство над внутрішнім законодавством

Міжнародно-правові акти отримали **верховенство над внутрішнім законодавством**, що надало можливість громадянину, чий політичний чи громадянські права порушені, *звернутися за захистом* безпосередньо до Комітету з прав людини при ООН, якщо він вичерпав можливості захисту, надані національним законодавством. Якщо ж певне право людини не отримало конституційного закріплення з боку держави, воно визнається таким на основі міжнародних актів.

Якщо певне право людини не має конституційного закріплення з боку держави, воно **визнається таким на основі міжнародних актів.**

принципи декларації викладені у багатьох міжнародних документах

Конвенція про захист прав людини та основоположних свобод, як її ще називають, **Європейська Конвенція з прав людини** (ЄКПЛ), була прийнята в 1950 році відповідно до Загальної декларації прав людини з метою додержання країнами-підписантами (учасниками Ради Європи) та забезпечення на своїй території прав та основоположних свобод людини. Вона, на відміну від Декларації, має обов'язковий характер.

забезпечення прав та основоположних свобод людини

ІСТОРІЯ

РОЗВИТОК

СУЧАСНИЙ ЕТАП

ЦІЛІ ДЕКЛАРАЦІЇ

РОЗВИТОК

На Декларацію часто **посилаються** при тлумаченні національного законодавства з прав людини, а також у судовій практиці.

Загальна декларація була прийнята у вигляді резолюції Генеральної Асамблеї ООН — закріплені в ній норми мають *рекомендаційний характер*. Не дивлячись на це, **юридичне значення і сила положень Декларації досить вагомі**, адже саме проголошені в Загальній декларації основні права і свободи розглядаються сьогодні більшістю країн як **юридично обов'язкові договірні норми**.

Значення і сила положень Декларації досить вагомі, адже саме проголошені в Загальній декларації основні права і свободи розглядаються сьогодні більшістю країн як юридично обов'язкові договірні норми.

В конституціях **більше ніж 120 країн світу** перелік, зміст і припустимі обмеження прав і свобод, які містяться в Декларації, перетворилися на загальновизнані звичаєві норми міжнародного права.

Норми Загальної Декларації сьогодні міжнародні стандарти прав людини для **120** країн

Декларація **перекладена 375 мовами**

На сучасному етапі Загальна декларація прав людини перекладена принаймні **375 мовами й діалектами**. Вона складається з **30 статей**, зміст яких був уточнений і розвинутий через інститути міжнародних угод, регіональних та національних конституцій та законів.

Верховний Комісаріат ООН з прав людини **уважно спостерігає за дотриманням прийнятих пактів, конвенцій і договорів з прав людини**. Сам Верховний комісар відряджає своїх посланців в різні країни світу для складання звітів про дотримання прав людини на місцях.

Безперечно, **10 грудня** – велике свято, бо саме цю дату вважають **Днем прав людини**, знаменуючи річницю ухвалення Асамблеєю Загальної декларації в 1948 році.

Цього дня у світі проводиться пленарне засідання ООН і **всесвітня організація відзначає тих, хто зробив вагомий внесок у захист людських прав і свобод**, а Норвезький Нобелівський комітет в Осло вручає 10 грудня почесну Нобелівську нагороду миру.

ІСТОРІЯ

РОЗВИТОК

СУЧАСНИЙ ЕТАП

ЦІЛІ ДЕКЛАРАЦІЇ

СУЧАСНИЙ ЕТАП

У Загальній декларації прав людини закріплено **принципи**, які слід випалити в пам'яті, наприклад:

Рівність людей: усі люди народжуються вільними та рівними в правах, незалежно від раси, кольору шкіри, статі, мови, релігії тощо;

Право кожного на життя, свободу та особисту недоторканість;

Забора на рабства і торгівлю людьми;

Забора на катувань або жорстокого поводження;

Рівність усіх перед законом;

Забора на самовільних арештів;

Презумпція невинуватості.

Рівні права для усіх

Звісно, благородні та беззаперечні. У преамбулі та першій статті Декларації недвозначно проголошено **невід'ємність прав людини для усіх людей**. Цей документ проголошує права, що належать кожній особі *незалежно від національності, раси, кольору шкіри, мови, статі, релігійних, політичних чи інших переконань, соціального чи матеріального становища*.

«Зневажання і нехтування правами людини призвели до варварських актів, які обурюють совість людства, і створення такого світу, в якому люди будуть мати свободу слова і переконань і будуть вільні від страху і нужди, проголошено як високе прагнення людей ... **Необхідно охороняти права людини силою закону**, з метою забезпечення того, щоб людина не була змушена вдаватися як до останнього засобу до повстання проти тиранії і гноблення... Необхідно сприяти розвитку дружніх відносин між народами ... Сприяти соціальному прогресові і поліпшенню умов життя при більшій свободі».

Країни-члени ООН дали клятву **працювати разом**, щоб сприяти реалізації ідеї прав людини. Як наслідок, більшість цих прав у різноманітних формах є частиною конституційного законодавства демократичних держав.

«З точки зору права Прав Людини, значення має лише те, що людина — це людина. Скільки б не було інших ознак, що підкреслюють нашу індивідуальність, вони не позбавляють нас права називатися людьми і не применшують наших Прав Людини».

— ці слова Верховного комісара ООН з прав людини Зейд Раад аль-Хусейна варто повторювати собі та оточенню кожного дня.

У сучасному світі як ніколи важливо мов мантру повторювати це в голові, щоб дійсно **бути Людиною з великої букви**, впевненою в собі частиною суспільства та мати змогу відстояти свої переконання, не порушуючи прав інших.

ІСТОРІЯ

РОЗВИТОК

СУЧАСНИЙ ЕТАП

ЦІЛІ ДЕКЛАРАЦІЇ

ЦІЛІ ДЕКЛАРАЦІЇ

ЦЕНТР ГРОМАДСЬКИХ СВОБОД (ЦГС)

був заснований в Києві в 2007 році для просування і утвердження цінностей прав людини в Україні та на територіях нових незалежних держав.

Центр Громадських Свобод координує такі ініціативи:

Група громадського спостереження ОЗОН — волонтерська ініціатива, яка здійснюють громадський контроль за правоохоронними органами, судами та органами місцевого самоврядування у різних областях України.

www.facebook.com/OZON.monitoring

Платформа «Правозахисний порядок денний» — неформальна коаліція правозахисних організацій, які працюють для розвитку законодавства у відповідності до стандартів прав людини. У центрі уваги платформи реформа правоохоронних органів, суду, прокуратури.

www.facebook.com/zakon.hr

Ініціатива Євромайдан SOS — самоорганізована ініціатива, створена у відповідь на насильницький розгін мирної студентської демонстрації на Майдані Незалежності 30.11.2013 для забезпечення правової та іншої допомоги переслідуваних учасників протесту по всій Україні. На цей час волонтери документують політично мотивовані переслідування в окупованому Криму та воєнні злочини на Донбасі.

www.facebook.com/EvromaidanSOS

Кампанія LetMyPeopleGo була започаткована ініціативою «Євромайдан SOS» для захисту усіх ув'язнених за політичними мотивами громадян України в Росії та окупованому нею Криму. Мета — звільнення всіх людей зі списку LetMyPeopleGo та контроль за дотриманням основоположних прав заручників Кремля, серед яких свобода від тортур, право на вільний доступ адвоката, надання медичної допомоги тощо.

www.facebook.com/letmypeoplegoukraine

КИЇВСЬКА ШКОЛА ПРАВ ЛЮДИНИ ТА ДЕМОКРАТІЇ

Київська
Школа
Прав
Людини

— постійно діюча освітня ініціатива, започаткована ЦГС на основі Міжнародної Школи Прав Людини та Громадських Дій. Школа провела більше сотні освітніх заходів у Білорусі, Казахстані, Киргизстані, Литві, Росії та Україні для студентів, громадських активістів, журналістів та співробітників державних органів із захисту прав людини. У міжнародному тренерському пулі Школи працює більше 20 осіб.

Освітні програми школи відрізняються різноманітністю та надають можливість у майбутньому слухачам та студентам самостійно обрати:

- рівень навчання: від програм для новачків до поглиблених спеціалізованих курсів для професіоналів;
- тему навчання: права людини, дії на захист громадських інтересів, права студентів, громадський контроль, міжнародна солідарність тощо;
- характер навчання: участь в окремому семінарі або у довгостроковій програмі з багатьох елементів;
- рівень участі: можливість подальшого спілкування, навчання та співпраці зі Школою.

Початковий ступінь навчання:

Вступний курс з прав людини (3 години). Семінари регулярно проходять в Києві та інших регіонах України, в залежності від набору груп. Для того, щоби взяти участь у семінарі (або організувати його в своєму місті чи ВНЗ), необхідно заповнити форму на сторінці FB: bit.ly/2jUw1Zf

Наступний рівень навчання

Базовий курс з прав людини та дій на захист громадських інтересів. Для участі необхідно заповнити універсальну анкету, пройти телефонну співбесіду.

*Для отримання більш детальної інформації,
будь ласка, зв'яжіться з нами:*

E-mail: CCL.ORG.UA@GMAIL.COM
FB: WWW.FACEBOOK.COM/CCL.ORG.UA